

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384
Форма № Н - 3.04

Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»

Кафедра дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою
стоматологічних захворювань

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
ВДНЗУ «УМСА»
проф. В.М. Бобирьов

« » _____ 201 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА З ПРОФІЛАКТИКИ СТОМАТОЛОГІЧНИХ
ЗАХВОРЮВАНЬ

напря́м підготовки _____
(назва навчальної дисципліни)

(шифр і назва напряму підготовки)
спеці́альність _____
(шифр і назва спеціальності)
спеці́алізація _____
(назва спеціалізації)
Факультет _____
(назва інституту, факультету, відділення)

Полтава 2017

Робоча програма з профілактики стоматологічних захворювань для студентів за напрямом підготовки 1201 Медицина, спеціальністю 7.12010005 Стоматологія.

„ ” серпня 201 року - 32 с.

Розробники: зав. кафедри дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань, професор, д.м.н. Каськова Л.Ф., доцент кафедри дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань, к.м.н. Ващенко І.Ю.

Робоча програма розглянута і затверджена на засіданні кафедри дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань

від „ ” 201 р., протокол № 1

Завідувач кафедри д.м.н., професор _____ Л.Ф. Каськова
(підпис, вчене звання, ініціали, прізвище)

Схвалено цикловою методичною комісією соціально-економічної дисципліни, іноземні та українська мови, фізичне виховання та кредитно-трансферна система організації навчання”, зав.кафедри іноземних мов, латинської мови та медичної термінології

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ р. № _____

Голова _____
(підпис)

О. М. Бєляєва
(ініціали та прізвище)

Секретар _____
(підпис)

К. С. Чуприна
(ініціали та прізвище)

© Л.Ф. Каськова, І.Ю. Ващенко, 2017
(ініціали та прізвища розробників)

© ВДНЗУ «УМСА», 2017

ВСТУП

Програма проходження виробничої практики «Виробнича лікарська практика» складена відповідно до:

- освітньо-професійної програми (ОПП) та освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) підготовки фахівців напряму 1011 «Медицина», за спеціальністю 7.110106 «Стоматологія», освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст», затверджених наказом МОН України від 28.07.2003 р. № 504;
- навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» кваліфікації «Лікар-стоматолог» у вищих навчальних закладах МОЗ України за спеціальністю 7.12010005 «Стоматологія» затвердженого МОЗ України 24.03.2015 р.;
- з урахуванням «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу», затвердженої МОЗ України 15.04.2014 р..

Предметом проходження виробничої практики “Виробнича лікарська практика” є навички помічника лікаря терапевта-стоматолога і лікаря-гігієніста стоматолога.

Міждисциплінарні зв'язки:

Проходження виробничої лікарської практики для студентів 3 курсу стоматологічних факультетів передбачено, коли студентом набуті знання з основних клінічних дисциплін (пропедевтики терапевтичної стоматології, пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології, профілактики стоматологічних захворювань, фармакології), з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, практика формує засади подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін – терапевтичної стоматології, стоматології дитячого віку, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами "по вертикалі" та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Програма виробничої лікарської практики складається з 2 модулів:

Модуль 1. Профілактика стоматологічних захворювань. Усього 90 годин, 3 кредити ECTS.

Модуль 2. Терапевтична стоматологія. Усього 90 годин, 3 кредити ECTS.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою проходження виробничої практики “Виробнича лікарська практика” є закріплення практичних навичок у межах цілей, визначених у освітньо – професійній програмі підготовки фахівців за спеціальністю 7.110106 «Стоматологія».

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни:

проходження виробничої практики “Виробнича лікарська практика” є оволодіння та відпрацювання навичок помічника лікаря терапевта-стоматолога у терапевтичному відділенні стоматологічної поліклініки, та лікаря-гігієніста стоматолога в дитячій стоматологічній поліклініці, стоматологічних кабінетах шкіл та дитячих садків. Виробнича лікарська практика студентів 3-го курсу триває 4 тижні: в обсязі професійних обов'язків терапевта-стоматолога – 2 тижні в терапевтичному відділенні стоматологічної поліклініки та 2 тижні в

дитячій стоматологічній поліклініці, стоматологічних кабінетах шкіл та дитячих садків в обсязі професійних обов'язків лікаря-гігієніста стоматолога.

1.3.Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати з профілактики стоматологічних захворювань:

- Заходи по дотриманню здорового способу життя, особистої гігієни та впроваджувати їх в практику охорони здоров'я.
- Фактори ризику основних стоматологічних захворювань та їх ускладнень.
- Принципи профілактики стоматологічних захворювань та їх ускладнень.
- Необхідність проведення гігієнічних заходів з профілактики стоматологічних захворювань.

Вміти:

- Планувати заходи для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань, оцінити їх ефективність.
- Планувати первинну та вторинну профілактику найпоширеніших стоматологічних захворювань у дітей різного віку.
- Проводити заходи щодо профілактики основних стоматологічних захворювань.
- Проводити профілактичні заходи в диспансерній групі з факторами ризику.
- Формувати диспансерні групи хворих.
- Формувати групи здорових людей, що підлягають диспансерному нагляду стоматолога (діти, підлітки, вагітні, представники професій, що мають проходити обов'язків диспансерний огляд).
- Призначати індивідуальні терміни диспансеризації у стоматолога.
- Здійснювати епідеміологічний аналіз стоматологічної захворюваності населення, виявляючи групи ризику, території ризику, фактори ризику.
- Проводити заходи профілактики стоматологічних захворювань (масової і індивідуальної, загальної і локальної, медикаментозної і не медикаментозної).
- Визначати тактику обстеження та первинної профілактики здорових осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
- Визначати тактику обстеження та вторинної профілактики хворих, що підлягають диспансерному нагляду.
- На підставі даних санітарно-профілактичної установи шляхом співставлення з існуючими нормативами та стандартами визначати негативні фактори навколишнього середовища.
- На підставі офіційних даних шляхом співставлення з середньостатистичними показниками проаналізувати стан здоров'я певного контингенту.
- На підставі даних про стан навколишнього середовища та стан здоров'я певного контингенту визначити наявність зв'язку між ними.
- На підставі даних про зв'язок між станом навколишнього середовища та станом здоров'я певного контингенту розробляти профілактичні заходи.
- Використовуючи офіційні облікові документи, за узагальненою формою готувати щомісячний звіт про особисту виробничу діяльність.

- Використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (амбулаторну карту стоматологічного хворого, карту диспансерного нагляду, щоденник обліку виконаної роботи, зведену відомість).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Виробнича лікарська практика з профілактики стоматологічних захворювань.

Конкретні цілі:

Тема 1. Структура і організація стоматологічної лікувально-профілактичної допомоги дитячому населенню України. Ознайомлення з профілактичною роботою лікаря – стоматолога гігієніста.

Тема 2. Виявлення факторів ризику розвитку основних стоматологічних захворювань в залежності від віку дитини та анатомо – фізіологічних особливостей будови порожнини рота. Стоматологічний інструментарій рекомендований для виконання профілактичних маніпуляцій у порожнині рота. Санітарно - епідемічні вимоги праці лікаря-гігієніста стоматолога.

Тема 3. Методи стоматологічного обстеження дитини. Алгоритм стоматологічного обстеження пацієнта. Суб'єктивні і об'єктивні методи діагностики. Запис зубної формули із урахуванням віку дитини. Визначення індексів карієсу із урахуванням віку дитини (КПВ, кп, КПВ+кп, КПВп, КПВ зубів). Визначення гігієнічних індексів різних груп в залежності від стоматологічного статусу порожнини рота та віку пацієнта (Федорової-Володкіної, Пахомова, Green-Vermillion, Silness-Loe). Практичне застосування пародонтальних індексів, індексів кровоточивості в залежності від віку пацієнта та ступеню тяжкості хвороби пародонта (CPITN, CPI, PMA, PI, PBI, SBI).

Тема 4. Методика профілактичного огляду пацієнта. Реєстрація стоматологічного статусу за рекомендаціями ВООЗ. Епідеміологія основних стоматологічних захворювань: карієсу, некаріозних уражень, хвороб пародонта та слизової оболонки. Статистичні методи обробки епідеміологічних показників. Практичне виявлення основних чинників карієсогенної ситуації у порожнині рота. Практичне виявлення чинників, що впливають на формування та мінералізацію твердих тканин зубів у дитини.

Тема 5. Порівняльна характеристика спектру мікробіологічних показників слини, зубних нашарувань, ясеневої рідини та її вплив на розвиток основних стоматологічних хвороб. Оцінка кислотостійкості емалі та ремінералізуючої властивості емалі за ТЕР-тестом, КОШРЕ, CRT – тестом. Методи та засоби виявлення немінералізованих та мінералізованих зубних нашарувань. Їх вплив на розвиток каріозного процесу та захворювань пародонта.

Тема 6. Практичне застосування засобів гігієни порожнини рота. Склад та властивості засобів гігієни рекомендованих для догляду за порожниною рота. Практичне застосування різних методів чищення зубів (стандартний метод, метод Леонарда, Басса, Фонесса, Рейте, Сміта-Белла, Чартера, Стілмана, обертання щітки). Демонстраційне виконання їх на стоматологічних фантомах. Вибір та призначення методів і засобів гігієни порожнини рота у комплексній профілактиці пацієнтів із ортодонтичними і хірургічними патологіями.

Тема 7. Призначення методів і засобів гігієни порожнини рота у комплексній профілактиці пацієнтів із хворобами пародонта і слизової оболонки порожнини рота. Практичне застосування та особливості виконання методу контрольованого чищення зубів під час профілактичного огляду пацієнту. Техніка послідовного проведення професійної гігієни порожнини рота. Необхідний набір інструментів для хімічного та механічного (мануального і апаратного) способів видалення зубних нашарувань.

Тема 8. Гігієнічне навчання та виховання у різних вікових групах дитячого населення. Підготувати та провести урок гігієни у дошкільному закладі. Особливості комплексного призначення кальцій-вмісних препаратів для екзогенної та ендогенної профілактики карієсу та некаріозних уражень у антенатальний та постнатальний період. Розробити схему призначень та виписати препарати кальцію. Застосування фтор-вмісних препаратів, в залежності від вмісту його в питній воді, для ендогенної та екзогенної профілактики карієсу та некаріозних уражень у різні періоди розвитку дитини.

Тема 9. Техніка проведення ремінералізуючої терапії із використанням розчинів, лаків, гелів, паст. Методика електрофорезу. Обґрунтування та практичне виконання неінвазивного методу герметизації фісур. Показання, протипоказання, термін проведення, вибір матеріалу. Методика визначення глибини фісур. Практичне виконання інвазивного методу герметизації фісур. Показання, протипоказання, термін проведення, вибір матеріалу.

Тема 10. Використання методів диспансерного обліку у профілактичній роботі з дитячим населенням. Основні форми санітарно - просвітницької роботи для різних категорій населення. Комплексна система профілактики карієсу зубів. Основні елементи програми. Критерії оцінки ефективності впровадження програми профілактики карієсу зубів та захворювань пародонта.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лекцій	семінар	практич	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Виробнича лікарська практика з профілактики стоматологічних захворювань.						
Тема 1. Структура і організація стоматологічної лікувально-профілактичної допомоги дитячому населенню України. Ознайомлення з профілактичною роботою лікаря – стоматолога гігієніста.	9				1	8
Тема 2. Виявлення факторів ризику розвитку основних стоматологічних захворювань в залежності від віку дитини та анатомо – фізіологічних особливостей будови порожнини рота. Стоматологічний інструментарій рекомендований для виконання профілактичних маніпуляцій у порожнині рота. Санітарно - епідемічні вимоги праці лікаря-гігієніста стоматолога.	9				1	8
Тема 3. Методи стоматологічного обстеження дитини.	9					9

Алгоритм стоматологічного обстеження пацієнта. Суб'єктивні і об'єктивні методи діагностики. Запис зубної формули із урахуванням віку дитини. Визначення індексів карієсу із урахуванням віку дитини (КПВ, кп, КПВ+кп, КПВп, КПВ зубів). Визначення гігієнічних індексів різних груп в залежності від стоматологічного статусу порожнини рота та віку пацієнта (Федорової-Володкіної, Пахомова, Green-Vermillion, Silness-Loe). Практичне застосування пародонтальних індексів, індексів кровоточивості в залежності від віку пацієнта та ступеню тяжкості хвороби пародонта (CPITN, CPI, PMA, PI, PBI, SBI).					
Тема 4. Методика профілактичного огляду пацієнта. Реєстрація стоматологічного статусу за рекомендаціями ВООЗ. Епідеміологія основних стоматологічних захворювань: карієсу, некаріозних уражень, хвороб пародонта та слизової оболонки. Статистичні методи обробки епідеміологічних показників. Практичне виявлення основних чинників карієсогенної ситуації у порожнині рота. Практичне виявлення чинників, що впливають на формування та мінералізацію твердих тканин зубів у дитини.	9			1	8
Тема 5. Порівняльна характеристика спектру мікробіологічних показників слини, зубних нашарувань, ясеневі рідини та її вплив на розвиток основних стоматологічних хвороб. Оцінка кислотостійкості емалі та ремінералізуючої властивості емалі за ТЕР-тестом, КОШРЕ, CRT – тестом. Методи та засоби виявлення немінералізованих та мінералізованих зубних нашарувань. Їх вплив на розвиток каріозного процесу та захворювань пародонта.	9				9
Тема 6. Практичне застосування засобів гігієни порожнини рота. Склад та властивості засобів гігієни рекомендованих для догляду за порожниною рота. Практичне застосування різних методів чищення зубів (стандартний метод, метод Леонарда, Басса, Фонесса, Рейте, Сміта-Белла, Чартера, Стілмана, обертання щітки). Демонстраційне виконання їх на стоматологічних фантомах. Вибір та призначення методів і засобів гігієни порожнини рота у комплексній профілактиці пацієнтів із ортодонтичними і хірургічними патологіями.	9				9
Тема 7. Призначення методів і засобів гігієни порожнини рота у комплексній профілактиці пацієнтів із хворобами пародонта і слизової оболонки порожнини рота. Практичне застосування та особливості виконання методу контрольованого чищення зубів під час профілактичного огляду пацієнту. Техніка послідовного проведення професійної гігієни порожнини рота. Необхідний набір інструментів для хімічного та механічного (мануального і апаратного) способів видалення зубних нашарувань.	9				9
Тема 8. Гігієнічне навчання та виховання у різних вікових групах дитячого населення. Підготувати та	9				9

провести урок гігієни у дошкільному закладі. Особливості комплексного призначення кальцій–вмісних препаратів для екзогенної та ендогенної профілактики карієсу та некаріозних уражень у антенатальний та постнатальний період. Розробити схему призначень та виписати препарати кальцію. Застосування фтор–вмісних препаратів, в залежності від вмісту його в питній воді, для ендогенної та екзогенної профілактики карієсу та некаріозних уражень у різні періоди розвитку дитини.					
Тема 9. Техніка проведення ремінералізуючої терапії із використанням розчинів, лаків, гелів, паст. Методика електрофорезу. Обґрунтування та практичне виконання неінвазивного методу герметизації фісур. Показання, протипоказання, термін проведення, вибір матеріалу. Методика визначення глибини фісур. Практичне виконання інвазивного методу герметизації фісур. Показання, протипоказання, термін проведення, вибір матеріалу.	9				9
Тема 10. Використання методів диспансерного обліку у профілактичній роботі з дитячим населенням. Основні форми санітарно - просвітницької роботи для різних категорій населення. Комплексна система профілактики карієсу зубів. Основні елементи програми. Критерії оцінки ефективності впровадження програми профілактики карієсу зубів та захворювань пародонта.	9				9
Разом за модулем 1	90			3	87

4. Теми лекцій 0 годин

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	
2		
...		

5. Теми семінарських занять (за модулями і змістовими модулями)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	
2		
...		

6. Теми практичних занять (за модулями і змістовими модулями)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювання практичних навичок відповідно до змісту практики	90
2	Індивідуальна самостійна робота студентів	3
	Разом за виробничу лікарську практику	90

9. Індивідуальні завдання

1. Підготувати огляд наукової літератури з тем, які вивчаються.
2. Проведення наукового дослідження.

10. Методи навчання

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (практика для вироблення вмінь та навичок);
- самостійна робота студентів з осмислення й засвоєння нового матеріалу.

Виробнича лікарська практика передбачає самостійне опанування студентами практичними навичками, яке контролюється керівниками – викладачами профільних кафедр та керівниками виробничої практики від бази. Поточна навчальна діяльність студентів оцінюється керівниками – викладачами практики від вищого навчального закладу.

Підсумковий контроль засвоєння модуля практики виробничої лікарської практики відбувається в останній день практики після її завершення. Контроль модуля проводиться викладачами профільних кафедр у присутності керівника від бази практики.

11. Методи контролю

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми виробничої лікарської практики для студентів 3-го курсу стоматологічних факультетів та «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу», затвердженої МОЗ України 15.04.2014 р..

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліку, визначеного програмою дисципліни. Всього студент за засвоєння кожного модуля (залікового кредиту)

набирає 200 балів, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за результати модульного підсумкового контролю – 80 балів.

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному модулі. Одним із видів діяльності студентів та його контролю з боку керівника практики є ведення Щоденника виробничої практики (додатки 1-5). Щоденник є основним документом на період виробничої практики, включаючи її захист. Студенти зобов'язані за період практики кожен день записувати в щоденник все, що зроблено за добу (додаток 2). У ньому ж, в загальній послідовності відображається суспільно-корисна робота (випуски санітарних бюлетенів, написання рефератів, проведення бесід в організованих дитячих колективах та ін.).

Не менше двох разів на тиждень студент повинен подати щоденник на перевірку асистенту (доценту) – керівнику виробничої практики від кафедри і щоденно – на підпис безпосередньому керівникові (лікарю-стоматологу від лікувального закладу).

Після завершення кожного модулю студент заповнює підсумковий звіт (додаток 4,5) про виконану роботу. Після закінчення виробничої практики, складання цифрового та текстового звітів студенту видається характеристика (додаток 3) та рецензія на Щоденник підписані безпосереднім керівником виробничої практики та головним лікарем. При написанні характеристики та рецензії слід відображати такі показники: рівень теоретичної підготовки, оволодіння практичними навичками, знання рецептури, дотримання основ деонтології та етики, ставлення студента до оволодіння практичними навичками. Характеристика повинна бути завірена печаткою лікувального закладу, де проводилась виробнича практика. Наявність заповненого відповідно форми та завіреного підписом керівника практики Щоденника та підсумкового звіту є обов'язковим для допуску студента до підсумкового модульного контролю.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання.

Керівники виробничої практики аналізують роботу студентів у відділеннях, враховуючи їх дисципліну (студент не повинен мати пропусків днів практики), якість ведення Щоденника, якість оволодіння практичними навичками визначеними переліком з кожного модуля, застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря.

Критерії оцінки самостійного опанування практичними навичками під час проходження практики в балах відповідно переліку визначеному в Підсумковому звіті в балах:

«5» балів - отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та ґрунтовно описав їх на достатньо високому теоретичному рівні.

«4» балів - отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому несуттєві помилки.

«3» балів – отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому суттєві помилки.

«2» балів - отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому грубі суттєві помилки.

Санітарно-просвітницька робота (випуск санітарних бюлетенів, проведення бесід, реферати) оцінюються як індивідуальна робота студента (модуль 1. – не більш 25 балів, модуль 2. – не більш 20 балів).

До захисту поточного модульного контролю допускається студент, який на 100% виконав запропоновану кількість практичних навичок, виклав їх у письмовій формі та надав обґрунтовані відповіді на запитання щодо змісту Щоденника, набравши 72 бала (що складає 60%) з 120 максимальних балів.

13. Методичне забезпечення:

- робоча навчальна програма практики;
- плани самостійної роботи студентів;
- методичні рекомендації та розробки для викладача;
- методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- питання та завдання до контролю засвоєння модулів;
- перелік питань та завдань для перевірки практичних навичок під час підсумкового модульного контролю.

14. Рекомендована література

Основна література:

1. Терапевтична стоматологія дитячого віку Том1: підруч./ Л.О. Хоменко, Ю.Б.Чайковський, Н.І.Смоляр [та ін.]; за ред. проф. Л.О. Хоменко. – К.: Книга плюс, 2014.- 432 с.
2. Терапевтична стоматологія дитячого віку Том 2: підруч./ Л.О. Хоменко, Ю.Б.Чайковський, О.В. Савичук [та ін.]; за ред. проф. Л.О. Хоменко. – К.: Книга плюс, 2016.- 328 с.
3. Профілактика стоматологічних захворювань: підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. / Л.Ф. Каськова, Л.І. Амосова, О.О. Карпенко [та ін.]; за ред. проф. Л.Ф. Каськової. –Х.: Факт, 2011. –392с.
4. Пропедевтика терапевтичної стоматології [Текст]: підруч. для студ. стом. факул. вищ. навч. закл. МОЗ України / Марченко І.Я., Назаренко З.Ю., Павленко С.А. та ін.; під заг. ред. Ткаченко І.М.; ВДНЗУ «УМСА» – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2016 р. – 439с.
5. Практикум з терапевтичної стоматології (фантомний курс) / А.В. Борисенко, Л.Ф.Сідельнікова, М.Ю.Антоненко, Ю.Г.Коленко, О.О.Шекера. – Київ, 2011. – 512с. – Бібліогр.: С. 510 – 512.
6. Терапевтична стоматологія: підручник у 4 т. Фантомний курс / [М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун та ін.] / За редакцією А.В. Борисенка. – Т 1. – К.: Медицина, 2009. – 400 с.

Допоміжна література:

1. Терапевтическая стоматология детского возраста под редакцией проф. Л.А. Хоменко. - Київ: Книга плюс, 2007.- 815с.
2. Производственная практика по профилактике стоматологических заболеваний: уч.пособ./Л.Ф.Каськова, С.Ч.Новикова, Л.И.Амосова,

- О.А.Карпенко, Н.М. Аноприева – Полтава, 2016. – 218 с.
3. Современные средства экзогенной профилактики заболеваний полости рта / Л.А. Хоменко, Н.В. Биденко, Е.И. Остапко, В.И. Шматко – Киев: Книга плюс, 2001. – 208с.
 4. Каськова Л.Ф. Профілактика стоматологічних захворювань (збірник тестових завдань для диференційованого тестового контролю знань студентів 3 курсу)/Л.Ф. Каськова, С.Ч. Новікова, О.Е. Абрамова. – Полтава, 2011. – 107 с.
 5. Kaskova L.F. A prevention of dental diseases (workbook of tests for 3 course students) / Kaskova L.F., Novikova S.C., Anoprieva N.M. – Полтава, 2016. – 125с.
 6. Терапевтична стоматологія: підручник у 2 т. / [А.К. Ніколишин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко та ін.] / За редакцією А.К. Ніколишина. – Т.1. – Вид. 2. – Полтава: Дивосвіт, 2007. – 392 с.
 7. Беєр Р., Бауман М.А., Кієльбаса А.М. Ілюстрований довідник з ендодонтії / За ред. А.В.Борисенко. – М.: МЕДпресс-информ, 2008. – 240 с.
 8. Борисенко А.В., Неспрядько В.П. Композиционные пломбировочные и облицовочные материалы в стоматологии. – Киев: Книга-плюс, 2002. – 224 с.
 9. Донский Г.И. Современные пломбировочные материалы / Г.И. Донский, Ю.Н. Паламарчук. – Донецк, 1998. – 126 с.
 10. Клинические аспекты современной эндодонтии / А.П. Педорец, Е.И. Донский, В.Н. Шабанов, С.И. Максютенко. – Донецк, 1999. – 290 с.
 11. Матеріалознавство у стоматології. Під заг. ред. проф. М.Д. Короля. Навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 240 с.: Іл.
 12. Николаев А. И. Фантомный курс терапевтической стоматологии / А. И. Николаев, Л. М. Цепов. – М.: МЕДпресс-информ, 2010. – 432 с.
 13. Николаев А.И. Практическая терапевтическая стоматология: [учеб. пособ.] / Николаев А.И., Цепов Л.М. – М.: МЕДпресс-информ, 2010. – 924 с.
 14. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача / А.К. Николишин. – 4-е изд., перераб. и доп. – Полтава: Дивосвіт, 2007. 236 с.
 15. Николишин А.К. Современные композиционные пломбировочные материалы / А.К. Николишин. – Полтава, 1996. – 56 с.
 16. Практикум з терапевтичної стоматології (фантомний курс): навчальний посібник / [М.Ф. Данилевський, А.П. Грохольський, А.М. Політун та ін.] / За ред. М.Ф. Данилевського. – Львів: Світ, 1993. – 184 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Інформаційні ресурси вузівської бібліотеки.
 2. Електронні інформаційні ресурси вузівських бібліотек
 3. - Електронний каталог бібліотеки.
 - Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники
 - Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.

4. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
- Інтернет каталоги і колекції посилань.
 - Медичні web- сервери і web-сторінки:
 - MedWedi.ru – портал безкоштовної медичної літератури
 - Dic.academic.ru – словники і енциклопедії
 - Mediclab (medical information portal)
 - <http://www.Swissimplant.ru/glossary.php>
 - www.wikident.ru/index.php
 - www.eurolab.ua/encyclopedia
 - MedUniver.com
 - Medical.diss.com
 - <http://nashol.com/2011041354397/propedevtika-stomatologicheskikh-zabolevanii-skorikova-l-a-volkov-v-a-bajenova-n-p.html>
 - <http://www.booksmed.com/stomatologiya/2393-propedevtika-stomatologicheskikh-zabolevaniy-skorikova.html>
 - http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/terapevticheskaja/8.
 - <http://www.stomatkniga.ru/index.php?start=48>.
 - http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_14.html.
 - <http://www.mosdental.ru/Pages/Page28.1.html>.

16. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий модульний контроль виробничої лікарської практики студентів 3-го курсу передбачає демонстрацію вмінь і практичних навичок з переліку по кожному модулю і вирішення двох ситуаційних завдань.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час модульного контролю, становить 80, при цьому:

- практичні навички – 60 балів;
- ситуаційні завдання – 20 балів (по 10 балів за кожне завдання).

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Перелік вмінь та практичних навичок для підсумкового модульного контролю модуля 1

№№ з/п	Вміння та практичні навички	Оцінка у балах
1	Продемонструвати вміння застосовувати принципи медичної деонтології у профілактичній стоматологічній роботі з пацієнтами різної вікової категорії.	3
2	Продемонструвати володіння сучасними методами та принципами санітарно-протиепідемічної роботи у стоматологічній профілактичній роботі.	3
3	Визначити основні структурні підрозділи організації стоматологічної лікувально-профілактичної допомоги дитячому населенню України.	3
4	Демонструвати вміння збирати анамнез пацієнта для заповнення карти стоматологічного обстеження пацієнта.	3
5	Демонструвати вміння записувати зубну формулу в залежності від стоматологічного статусу та віку пацієнта.	3
6	Продемонструвати визначення індексів карієсу у пацієнтів з тимчасовим, змінним та постійним прикусом: КПВ, кп, КПВ+кп, КПВп, КПВ зубів, інтенсивності та поширеність карієсу зубів у	3

	запропонованої групи дітей.	
7	Продемонструвати визначення гігієнічного індексу за Федоровим-Володкіною, Пахомова, Green-Vermillion, Silness-Loe. Оцінити гігієнічний стан порожнини рота пацієнта. Провести якісну та кількісну їх оцінку.	3
8	Визначити пародонтальні індекси та індекси кровоточивості: CPITN, РМА, PI, РВІ, SBI. Оцінити ступінь перебігу захворювань тканин пародонту.	3
9	Продемонструвати навички проведення профілактичного огляду пацієнта і вміння заповнити карту для оцінки стоматологічного статусу за рекомендаціями ВООЗ.	3
10	Продемонструвати методику визначення ТЕР-тесту, КОШРЕ тесту, CRT-тесту.	3
11	Підібрати засоби гігієни порожнини рота в залежності від стоматологічного і соматичного статусу, віку дитини.	3
13	Продемонструвати володіння різними методами чищення зубів: стандартним, Леонарда, Басса, Фонесса, Рейте, Сміта-Белла, Чартера, Стілмана, метод обертання щітки. Продемонструвати техніку виконання їх на фантомі.	3
13	Продемонструвати методи виявлення зубних відкладень з використанням барвників. Провести контрольоване чищення зубів у дітей різного віку.	3
14	Продемонструвати методику професійної гігієни порожнини рота.	3
15	Призначити схему застосування кальцій- та фтор-вмісних препаратів залежно від вмісту його в питній воді для ендогенної та екзогенної профілактики карієсу у різні періоди розвитку дитини.	3
16	Планувати заходи первинної та вторинної профілактики, використовуючи данні епідемічного аналізу стоматологічних захворювань у дітей різного віку.	3
17	Провести опитування пацієнта стосовно режиму та характеру харчування. Надати практичні рекомендації щодо збалансованого раціонального харчування дитини.	3
18	Провести герметизацію фісур за допомогою неінвазивного та інвазивного методу.	3
19	Визначити тактику обстеження осіб, що підлягають диспансерному нагляду та призначити профілактичні заходи згідно з комплексною програмою профілактики.	3
20	Продемонструвати засоби і методи санітарно - просвітницької роботи, використані під час профілактичної роботи. Підготувати і провести урок гігієни у дошкільному закладі.	3
Усього	Максимальна кількість балів за практичні навички з підсумкового модульного контролю	60

Загальне оцінювання виробничої лікарської практики проводиться як і навчальної дисципліни. Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни. Кількість балів, яку студент набрав з дисципліни, визначається як середнє арифметичне кількості балів з усіх модулів дисципліни (сума балів за усі модулі ділиться на кількість модулів дисципліни.)

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або

зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України та інше.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за шкалами ECTS та 4-ри бальною (традиційною).

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у шкалу ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів
C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Останні 10% студентів

Відсоток студентів визначається на виборці для студентів даного курсу в межах відповідної спеціальності.

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у 4-ри бальну шкалу таким чином:

Оцінка ECTS	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
A	«5»
B,C	«4»
D,E	«3»
FX, F	«2»

Оцінка з дисципліни FX,F («2») виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка FX («2») виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий модульний контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового модульного контролю не більше 2-х (двох) разів за графіком, затвердженим ректором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенню проходження практики (не виконали навчальну програму хоча б з одного модуля або не набрали за поточну навчальну діяльність з модуля мінімальну кількість балів), мають право пройти повторне навчання з відповідного модуля. Рішення приймається керівництвом ВНЗ відповідно до нормативних документів, затверджених в установленому порядку.